

TÜRKMAN TARYHYNÝŇ GYSGAJA KRONLOGIÝASY

TAÝÝARLAN:

ARNE GOLI

(AKMYRAT GÜRGENLI)

FEWRAL

2010

Ýanwar aýyndaky wakalar

1 ýan 1875	Kümüşdepeli türkmenler "Aşyr ada"-da ýerleşen rus harby bazasyna zarba urýarlar.
1 ýan 1915	Halk ýazyjy Gara Seýitliýewiň doglan güni. Ölümi 2 Maý 1971
1 ýan 1925	Aşgabatda mugallymlaryň 1-nji gurultayy açyldy.
1 ýan 1925	Türkmenistanda "Türkmen Döwlet Neşriyaty (TDN) döredildi.
1 ýan 1925	Türkiýede Hijri kalendaryndan milady takwime geçildi.
1 ýan 1932	Aşgabatda "Türkmen Döwlet Medisin" inistituty açyldy.
1 ýan 1965	Şahyr Ata Salyh 57 ýaşynda aradan çykýar.
2 ýan 1927	Eýran hökümetiň permay bilen Rejep ahun Seýýady Kümüşdepeli türkmenleriniň baş kazysy boldy.
3 ýan 1501	Şahyr we ýazyjy Alyşyr Nowaýy aradan çykdy.
6 ýan 1909	Türkmen kinosynyň düýbünü tutan Alty Garlynyň doglan güni. Ölümi 12.nóý.1973
6 ýan 1978	Türkmen mugallymlary Eýran rejiminiň sýyasatyna garşy iş taşlaýyş protestini geçirdiler, bütin halk köçe tokunşlarynda: "Okuw gerek hat gerek, Türkmençe megdep gerek. Elden giden ýerleri, Gaýtaryp almak gerek". "Ýa alarys, ýa öleris, ahyry hudmuhtar bolarys" "Ýer ekinçiňki, derýa balykçyňky" diýen şygarlary öňe sürdiler.
7 ýan 1933	Türkmenlerden zor bilen alnan ekerançylyk ýerleri olaryň özlerine gaýtadan satmak barasyndaky karar Eýran mejlisinde tassyklaýdy. Döredilen "Emlak" edarsynyň Kümmetdäki başlygy servan Säffarynyň halkymyza zulum barsyny edýär. Hazardan öňyän işbiliň patenti (امتیازى) Däwellu diýen bir gelmişege berilýär.
7 ýan 1963	Ruhanylaryň garşy bolmagy bilen hökümet Eýranda "Eýalaty-Welaýaty" teklibini mejlisdan yzyna alýar.
7 ýan 1963	Administratiw (edary) taýdan hem-de mejlis saýlawy wagtynda türkmenlere gysyş görkezme üçin Kümüşdepe we Bendersa şäherleri pars otrumly Bendergeze-Kurdkuy şäherlerine, Akgala bolsa Gürgene tabyn edilýär.
9 ýan 1961	Mämedreza şanyň ýer reformasynyň 1-nji tapgyry amala aşyryldy. Türkmen-sähra zabyllly we buluçlar göçürlip getirildi.
12 ýan 1881	A.Skobeleviň baştutanlygynda rus harbylary Gökdepe galasyny partlady, 30 müňe golay türkmen şehit boldy. Bu jenaýatda Bujnurt we Goçan häkimleri hem ruslara ýardam edipdir. Hatyra güni.
13 ýan 1937	Diktator Staliniň represiýasynda Türkmenistanyň ilkinji prezidenti Nedirbay Aýtakow atylyp öldürildi.
16 ýan 1925	Aşgabat şäherinde "Türkmen Döwlet Neşriyaty" döredilýär.
17 ýan 1992	Eýran bilen Türkmenistanyň arasynda İnçeburun diýen ýerden geçelge nokady açyldy.
18 ýan 1881	Rus goşuny Aşgabady basyp aldy.
18 ýan 1938	Türkmen döwlet drama teatrynda Bazar Amanowyň Mollanepesiň «Zöhre-Tahyr» dessany boýunça döreden sazly dramasyň primerasy bolýar.
18 ýan 1955	Ýazyjy Rehmet Seýidow aradan çykdy. Doglany 1910 Halaç

Fewral aýyndaky wakalar

Fewral 2007	Respublikan partiýasy we Watan Syýasy jemgyýetö merkezi bankyň ozalky başlygy Hudaýberdi Orazowy prezidentlige saýlawa kandidat hökmünde hödürlediler. Agzybirlik Halk Hereketiniň lideri Nurberdi Nuemämmedowdan bir hepdeläp habar alynmady.
2 few 1918	Türküstanyň Halk Kommissarlar şurasý, dini döwletden, mekdebi bolsa ybadathanadan aýyrmak barasynda perman çykardy
4 few 1948	Tähran uniwersitetinde, Mämedreza şaha ok atyldy, bu işi amala aşyranlykda "Tudeh" partiýasy günälendi ençeme syýasy aktiwist yzarlandy, 20 sany türkmen Türkmenistana sygyndy.
5-7 few 1905	Gyzylarbatda işçiler arasynda syýasy tolgunyşyk.
6 few 1980	Kümmetgowuzda oba şuralaryň 10-nynjy ýygnaýy geçirildi.
6 few 1980	Türkmensährada aktiv bir syýasy gurama bolan "Halk fedaýilary" özüniň döredilen ýyl dönümi mynasibetli ýurduň bütin ýerinde şol sanda Kümmetgowuzda demonstratsiýa geçirmegi planlaşdyrdy.
7 few 1925	Türkmenistanyň resmi edara edilip başlan günü.
7 few 1926	Aşgabatda "Türkmen film kino studiosy" açyldy.
7 few 1970	Halypa sazanda Pürli Sary aradan çykdy. Dog 1900
7 few 1980	Eýran hökümetiniň Kümmedäki ýaragly güýçleri, "Fedaýilaryň" mitinginiň öňüni aljakdygy barasynda bildiriş ýaýratdy.
7 few 1980	Ooba şuralaryň liderleri Şirli Tumaç , Hekim Magtym , Hajytuwak Wahedi we Söýün Jürjäni Tahrandan gelen oba hojalyk wekilleri bilen duşuşykdan gaydyp gelişlerine (gije sagat 12-de) Kümmedeň gaýraky köprüsiniň ýanynda hökümedeň ýaragly güýçleri tarapyndan ogurlandylar.
8 few 1980	Kümmedeň ýaragly güýçleri mitinge gatnaşdy diýen bahana bilen türkmenleriň üstüne ok atdy. Kümmetgowuzyň 2-nji urşy.
8 few 1980	Ýaş ýigit Behruz Ahundy Kümmedeň ortarasynda duşmanlar tarapyndan linç edilip öldürildi. Dr. Hekim Şahnazy öýünde dogram-dogram edildi.
9 few 1966	Owganystanly türkmen Abdyreuf "Peýam-e wyždan" diýen gazetini çykardy.
9 few 1979	Kümmet şäheriniň SAWAK, žandarma, goşun bölümi we käbir baý hem ruhany sumaklaryň plany esasynda türkmen obalardan adamlar ýygnaýp, Patyşa režiminden arka çykmak maksady bilen şäheriň içinde ganly herekete baş goşuldy.
9 few 1980	Birnäçe gün uzaga çeken söweşde Kümmet ilaty şäheri terk etmäge mejbur boldy. Bedelje obasy otlandy.
11 few 2006	Türkmenistanda 6 kandidatyň bellenmeginde prezidentlik saýlawy geçirildi. Gurbanguly Berdimuhammedow saýlandy.
11 few 1979	Eýranda Pählewi režimi agdaryldy.
14-19 few 1925	Türkmenistan kommunistik partiýasynyň 1-nji gurultaýy.
14 few 1925	Eýran mejlisi Yrza hany başwezir diýip yglan etdi.
14 few	Walentina, söýgüliler günü.

Mart aýyndaky wakalar

1 mart 1912	Mämedaly şa ynkylabçy güýçler tarapyndan tussag edilip, Eýrandan Orsýete sürgün edildi.
1 mart 1917	Bagşy Nurberdi Gulowuň doglan günü. Ölümi 1.may 1992
1 mart 1953	Almanyň Münhen şäherinde " Azat Ýewropa/ Azatlyk radio " stansiýasylary açyldy.
1 mart 1979	Eýran goşunynda gulluk edip ýören türkmen ofisserler "milli goşun" döretmek barasynda bir bildiriş ýaýratdylar.
2 mart 1979	Türkmen ýazyjy-şahyrlary Kümmetgowzuň "Pişahengi" salonynda üýşüp halkyň isleglerini orta atdylar.
2 mart 1992	Türkmenistan Birleşen Milletler Guramasyna agza edilip alyndy.
3 mart 1964	Şu gün Aşgabatda respublikanyň aýallarynyň IV gurultaýy açyldy.
4 mart 1919	Türkmen aksakgallary Osman ahundan arka çykyp, Kümmetde gurultaý geçirdiler.
4 mart 1919	Türkmenistanda bolşewikler garsysyna milli hökümet döredildi.
5 mart 1917	Aşgabatda buržwaz wagtlaýyn edary komitet döredildi.
6 mart 1980	Yslamy hökümetiň Türkmensährada alyp barýan terroristik hereketine hem içerden hem-de dünýäden protest bildirildi.
7 mart 2006	Azatlyk Radiosynyň žurnalistleri Jumadurdy Öwezow we Meret Hümmetow tussag edildi.
7 mart 1979	Ýazyjy Beki Seýtakow aradan çykýar. Dog 1914
7 mart 1980	"Medeni we Syýasy Ojak" Eýran mejlis saýlawuny baykot etdi.
8 mart 1905	Gazanjykda işçileriniň iş taşlaýşy bolýar.
8 mart 1908	Amerikaly aýal işçileriniň protest yorişi. Aýallaryň halkara günü.
8 mart 1925	Aşgabatda bütin Türkmenistan aýallarynyň 1-nji gurultaýy geçirildi.
8 mart 1930	Omçaly we Aryk obalarynda pars dilinde sapak berýän mekdep açyldy.
8 mart 1930	Kümüşdepede polis edarasy döredilýär.
8 mart 1930	Nusaýda arkeolog A.Marşenko gazuw işine başlady.
10 mart 1979	Türkmenleriň tolgunşlaryna haýbat atmak üçin yslamy hökümet Bendersha we Kümmetgowuz şäherleriniň üstünden harby uçar bilen manewer berdi.
10 mart 1979	Ýaşayan şäherleriniň adyny Bendersadan Bendertürkmene üýtgetmek üçin aýaga galan halkyň üstüne ok atyldy, 19 çemesi türkmen ýaralandy.
12 mart 1855	Saragtyň ýanynda tekeler bilen söweşde Hywa hany Muhammedemin ýeňilip, öldürildi.
12 mart 1917	Orsýetde Patyşalyk režimi ýok edilýär.
12 mart 19 59	Şu gün Türkmemistan sowet ýazyjylarynyň 4-nji gurultýaýy açylýar. Onda III gurultlýdan bäri edilen işler we nobatdaky neşirler barada TSSR Ýazyjylar soýuzynyň prawleniýesiniň başlygy Gara Seýitliýew doklad edýär.
13 mart 1979	"Tähran uniwersitetiniň" studentleri hökümetiň türkmenlere garşy alyp barýan hereketini ýazgardylar.
15 mart 1894	Ýazyjy Berdi Kerbabaýewiň doglan günü. Ölümi 27 iýul 1974
15 mart 1994	Göreşeň offisser, 1951-nji ýylda Türkmensähradan Türkmenistana sygnan Sapar Hatyby Aşgabatda aradan çykdy.
17 mart 1899	Türkmenistanda ölkäni öwreniş muzeý döredildi.

April aýyndaky wakalar

Başky ýekşenbe	Türkmenistanda "Suw damjasy, altyn dänesi" baýramçylygy.
1 apr	Gülki günü.
1 apr 1941	SSSR Ylymlar Akademiýasynyň Türkmenistan bölümi açyldy.
2 apr 1931	Türkmen medeniýeti instituty dil, edebiýat, etnografik we çeper materiallary toplamk üçni Garrygala, Gyzyletrek, Esenguly, Şagadam raýonlaryna ekspedisiýa guraýar. Ekspedisiýa edebiýatçylardan başga-da dilçiler Poseluýewskiý, Aga Durdy ogly, etnograf P. Iwanow, sungaty öwreniji E. Kilen dagy gatnaşýarlar. Olar Magtymgula degişli gymmatly materiallary, şeýle hem Zeliliniň, Seýdiniň, Şabendäniň ençeme eserlerini gola salýarlar.
3 apr 1927	Türkmenistan SSR-niň esasy kanuny kabul edildi.
3 apr 1934	Türkmenistan ýazyjylar soýuzsynyň Moskwalý ýazyjylary bilen bilelikdäki ýygnagy geçirilýär. Onda TSSR ýazyjylar soýuzynyň başlygy O. Täçnazarow, Moskwa ýazyjylaryndan P. Skosyrow, we başgalar çykyş edýärler.
4 apr 1979	Bendertürkme "Birleşik" adynda bir žurnal çap edilýär.
4 apr 1902	Türkmenistan hökümt başlygy Hywaly Babaýewiň doglan günü. Öl 30 Awg 1941
5 apr 1955	Araçägi berk kontrol etmek üçin SSSR-Eýran döwletleriniň wekilleri Goçanyň Deregez şäherinde duşuşýarlar.
7 apr 1917	Türküstan general gubernatory ýatyryldy.
7 apr 1927	Aşgabat şäheriniň Poltaratsk ady ýatyryldy. Poltaratskyň ady 17.01.1919-njy ýylda dakylpdy.
7 apr 1936	«Turkmenskaýa iskra» gazetiniň redaksiýasynda metbugat işgärleriniň Artýom Inanowič Weseliý bilen duşuşygy geçirilýär. A. I. Weseliý «Turkmenfilmiň» çagyrmagy boýunça «Derýa akymyny üýtgedýär» diýen senarnýanyň üstünde işlemek üçin Aşgabada gelýär.
10 apr 2006	Garasşyz TKM-yň ilkinji daşary işler ministri Abdy Kulyýew Norwegiýada 71 ýaşynda aradan çykdy. Berdimuhammedow onuň jesediniň ýurda getitilmegine rugsat bermedi. Ol Arap Emirliklerinde SSSR-iň ilçisi bolupdy.
13 apr 1946	Eýranyň başweziri A. Gawam Mazenderanlylara we türkmenlere ýüzlenip, bir aýyň içinde ýaraglaryny tabşyrmagyna oltimatom berdi.
16 apr 1988	Ýazyjy Towşan Esenowa aradan çykýar. Dog 1915
19 apr 1934	«Türkmenfilm» tarapyndan Oraz Täçnazarowyň «Batrak» atly poemasyň sýužeti esasynda taýýarlanylup «Men gaýdyp gelerin» atly kino-filmiň demostrasnyýasy başlanýar.
21 apr 1884	Ýolöteni we Pendini ruslar basyp aldy.
24 apr 1926	Türkmenleriň öz-erkinlik ugrundaky gozgalaňyny basyp ýatyrandan soň Yrza şah başyna täç geýip resmi taýdan şah boldy.
28 apr 1991	Hazar ýakasynda güýçli apy-tupan turdy, Türkmenähranyň ençeme öýlerini sil suwy basýar.
Soňky ýekşenbe	Türkmen Bedewiniň günü.
Apr 2004	Nyýazow altyn dişi, erkeklere uzyn saçy gadagan etdi.
Apr 2001	Türkmen döp-dessuryna gabat gelmeýär diýip, Niýazow opera we Ballet teatryny ýapdyrды.

Maý aýyndaky wakalar

1 maý 1886	Amerikan işçileriniň uly gozgalaňy. İşçileriň halkara günü.
1 maý 1962	Garagum kanalyňyň suwy Aşgabada geldi.
1 maý 1991	Hökümetiň ýaragly güýçleri (pasdarlar) Bendertürkmende bir ýigidiň toýuny dargatmak maksady bilen ok atdy, şonda Ylýas Arazgylyçy diýen ýaşuly işçi ölüp, başga bir türkmen ýaralandy.
2 maý 1971	Şahyr Gara Seýitliýew aradan çykýar. Dog 1.ýanwar 1915
3 maý 1919	Zakaspi frontynyň Rewolýusiýon harby Sowetiniň Syýasy bölüminiň organy «Gornist» gazetiniň birniji sany çykýar. Bu gazet 1920-nji ýlyň ýanwar aýynyň ortalaryna çenli neşir edilýär. Gazetiň ýörite edebiýat seksiýasy bolup, ol urşujylaryň, komandirleriň, Gyzyl Goşun bölümleriniň arasynda ýaş ýazyjylaryň, şahyrlaryň eserlerini toplamakda hem-de çapa taýarlamakda köp işler edýär.
4 maý 1944	Halk ýazyjy, “Kitap” romanynyň awtory Nurmyrat Saryhanow aradan çykýar. Ol bu eserinde beýik Magtymgulyňyň il arasyndaky sylagyny suratlandyrdy. Dog 1906
5 maý	Türkmenistanda metbugat günü.
7 maý	Türkmenistanda Radio we aragatnaşyk günü.
7 maý 1156	Soltan Sanjar 62 ýaşyda aradan çykýar.
7 maý 1948	Çöregiň gymmatlany üçin Bendersada-da protest mitingler başlandy.
7 maý 1957	Bagşy Magtymguly Garly aradan çykdy. Dog 1881
7 maý 1981	Balykçy Berdimurad Tumaç deňiz žandarmalary tarapyndan öldürildi.
8 maý 1945	Hiltlerçilik faşizmindan halas bolnan gün.
8 maý 1934	Türkmenistan ýazyjylar soýuzynyň I gurultaýy açylýar. Onda TSSR ýazyjylar soýuzynyň başlyklygyna H. Çaryýew, ýazyjylaryň Bütinsoýuz I gurultaýyna delegat edilip, O. Täçnazarow, H. Çaryew, A. Kekilow, A. Nyýazow, K. Işanow, Ýa. Şamyradowa, R. Alyýew saýlanylýar. Gurultaýda Çary Wellekow «Türkmen şura edebiýatyny ösdürmek ugrunda» diýen at bilen doklad çykyş edýär.
9 maý 1912	Ýazyjy Aman Kekilowyň doglan günü. Ölümi 1974.12.13
9 maý 1945	2-nji jahan urşy gutardy. Ýeňiş günü.
10 maý 1924	Tähran hökümeti türkmenlere ýaraglaryny tabşyrmak üçin ultimatom berdi.
10 maý 1984	Milli şahyr Magtymgulyňyň 250 ýyllygyny geçirmek üçin onuň mazary Akdokaýa üýşen türkmenlere Eýranyň ýaragly güýçleri gysyş görkezdi, sadaka-ziyafat bişirilmegiň öňi alyndy.
12-18 maý 1925	Tähran hökümeti Ýunkers uçar bilen bomba ýagdyrdy, Kümüşdepe we Hojanepes 23 gezek bombalandy.
12 maý 1946	Äzerbýjanlylaryň erkinlik hereketlerine hemaýat beren türkmenler Kümmetde uly miting geçirdiler, ýygnagy Ýandarma we goşun güýçleri pilomutlar bilen gabap, halka haýbat atdy. Mitingde Sapar Ensary halky agzybirlige çagyrdy.
12 maý 1962	Amyderýanyň suwy Aşgabada gelip ýetdi.
13 maý 1991	Şahyr Akmyrat Şirowyň tragiki ölümi.
14 maý 1714	Hywa, rus goşunlaryny ýollamak hakynda Piýotr I senat mejlise buýruk berdi.
17 maý 1938	Bagşylaryň ilkinji respublika slýoty/duşuşygy açylýar. Onda şahyrlar Ata Salyh, Durdy

Iýun aýyndaky wakalar

1 iýun 1946	Birleşen Milletler Guramasy tarapyndan "Halkara çagalar güni" diýilip jar edildi.
4 iýun 1980	Türkmensährada Oba şuralarnyň 11-nji ýygnaýy. Şehitler Kaka Bezmune, Amandurdy Serşad we Tumajypuryň 100-i Akdegiş obasynda dabara bilen bellendi.
5 iýun	Töwerek-daşy gurşap alan sredany, goramagyň halkara güni.
5 iýun 1992	Bagşy Hoja Şargy Kümüşdepede aradan çykýar. Dog 1299ş
6 iýun 1926	Türkmen milli teatrynyň we dramaturgiýasynyň ösüşiniň taryhynda ilkinji gezek üç aýlyk drama kursy açylýar. Şol kursda okan Aman Gulmämmedow, Bazar Amanow, G. Berdiýew, Alty Garlyýew dagy türkmen milli sungatynyň görnükli işgärleri bolup ýetişdiler. Üç aýlyk kursa Garaja Burunow, N. Burnaşew, A. Gowşudow ýolbıççylyk edýärler.
6 iýun 1979	Ýaş şahyr Muhammed Berazende Gojuk K.gowuzda motorsikletden ýykylyp öldi.
12 iýun 1946	Kümüşdepeli Weljan ahun (Wafy), Rahmatnežad, Rahman Rahmany (Rejep) N.Nejjary, "Tudeh" partiýasynyň klubyndaky çykyşlarynda, Eýranda demokratik döwletiň gurulmagyny talap etdiler.
13 iýun 1946	Kümüşdepede "Yeňiş" adynda teatry tomaşa etmäge baranlara polis ok atdy, ençeme adam ýaralandy, mugallym Amanjan (Aba) Abaýy şehit boldy.
18 iýun 2006	Hukuk goraýjy aktivist, RFE/RL-ň žurnalisti Ogulsapar Myradowa şeýle-de Annagurban Amangylyjow, Sapardurdy Hajyýew tussag edildiler. 25-awgustda olara 6 ýyl iş kesildi.
18 iýun 1037	Belli alym Ibn Sina aradan çykdy. Dog 8 awg 980
18 iýun 1939	Türkmenistanda bedenterbiýe güni.
19 iýun 1035	Horasanda Seljuklar gaznewitler goşununy yeňdi.
20 iýun 1949	Aşgabadyň Merkezi medeniýet we seýil bagynyň tomusky teatrynda Türkmenistan SSR Ylymlar akademiýasynyň açylyşyna bagyşlanyp dabaraly mejlis bolýar.
20 iýun 1928	Jüneýit han 600 atlysy bilen Türkmensähra girýär we gen. Zahediniň esgerleri bilen çaknyşýar, han soňra Owganystana gidýäri
21 iýun 1992	Ýeke kandidatlyk saýlawy esasynda S.Nyýazow Türkmenistanyň prezidenti boldy.
25 iýun 1997	Hazar deňiziniň halkara ekologiýa güni diýlip jar edildi.
27 iýul 1938	Moskwada ýazyjylaryň maslahaty geçýär. Türkmenistandan komisýanyň hataryna Nemçenko (başlyk), L. Leonow, P. Skosyrew we G. Saninkow bellenilýär.
29 iýun 1953	Eýran hökümetiniň gizlin permany esasynda türkmenleriň Aşgabat radiosyny diňlemezligi üçin Gürgen hem-de Maşat şäherlerinde türkmen dilinde gepleşik berýän radiostansiyalaryň döredilmegi planlaşdyryldy.
30 iýun 1953	Kümmedde 22 sany sýyasy aktivist miting geçirmekçi bolan wagtynda tussag edildi, olaryň arasynda belli şahyr Arazmuhammed Şaeri (Aram) hem bolupdyr.

Iýul aýyndaky wakalar

1 iýul 51	Türkmenistanda Ylymlar akademiýasy açyldy.
2 iýul 94	Gaýgysyz Atabaýewiň belli Heýkelni döreden Mommy Seýdmyradow aradan çykdy.
10/ 1882	Zakaspi bölümi, Zakaspy oblasti adyna öwrüldi.
10 /1926	Mämet ahun Gürgeni türkmenleriň adyndan Eýran mejlisine wekil bolup gitdi.
11 iýul 1949	Türkmenlerden baslyp alnan ähli ekerançylyk ýeri Mämedreza şaha berilmek barasynda Eýran mejlisi karar kabul etdi.
12/ 1995	Aşgabat demonstratsiyasynyň dargadylmagy, tutha-tutlyk. Gara Çarşenbe.
14 iýul 1959	Yrak režimi, bu ýurtda ýaşayan türkmenleriň garşysyna giň möçberde etnik ýok etme kampaniýasyny amala aşyrdy. Kerkuk faji-asy.
16 iýul 1909	Ahmadşa Gajaryň Tährandaky täç geýiş dabarasyna türkmen han-begleri gatnaşdy.
16 iýul 1979	Ilkinji gezek T.Sähranyň Ýolma salýan obasynda "orak baýramçylygy" şowhunly geçirildi.
16 iýul 1979	Hazar deňiz žandarmalary, türkmen balykçylarynyň Aşyr adada geçip duran ýygnaýyna ýaragly çozdy.
17 iýul 1911	Patyşalygy eýelemek maksady bilen Mämedalyşa ikinji gezek Orsýetden Hojanepese geldi.
19 iýul 1925	Kümüşdepeli Rejep ahun (Saýatly/Seýýady) söweşde köp gan döküşiligiň oňünü almak üçin hökümet wekilleri bilen ylalaşygy makullady.
19 iýul 1980	"Türkmensähra habarnamasy" gazetiň neşrini Eýran režimi gadan etdi.
3-nji ýekşenbe	Türkmenistanda galla baýramy.
20 iýul 1979	"Ammar olumdaky" (ozalky "Şa mähre-eh") ekerançylyk firmasy yslamy hökümet tarapyndan baslyp alnyp, Gürgendäki goşunyň garamagyna berlip oňa "Mähre-eh nemune-e arteş" ady berildi.
21 iýul 1942	Bendersanyň töwregindäki "Tikinjik" gümrükhanasy adamlara azar berýäni üçin türkmenleriň hüjümine uçrap, dargadyldy.
21 iýul 1942	Gürgen we Kümmeddiň töwereklerinde ýer yrandy, öýleriň üçden birisi ýykyldy.
22 iýul 1911	Türkmen han-begleriň ýardamy bilen Mämedalyşa gajar Astrabady öz kontrolyna geçirdi; onuň permany bilen ençeme göresjeň ýigit HoÝanepesde öldürildi.
27 iýul 1974	Ýazyjy, dramatorg, döwürdeş türkmen edebiýatynyň düýbünü tutujy Berdi Kerbabaýew aradan çykýar. Doglany 15 mart 1894
29 iýul 1920	Türkmenistanda arap hatynda "Şuralar Türkmenistany" gazeti çykaryldy.
28-29 iýul 47	Aşgabatda ýaş ýazyjylaryň respublikan maslahaty bolup geçýär. Onda TSSR ýazjylar soýuzynyň başlygy B. Kerbabaýew «Türkmen sowet edebiýatnyň ýagdaýy we ýaş ýazyjylaryň wezipeleri» hakynda doklad edýär.
31 iýul 1925	Türkmenleri tapdan düşürmek maksady bilen Yrza han pählewiniň buýrugy bilen 75 sany türkmen ýigidi Tähranda atlyp öldürüldi. (Seret H.Ataýew. T.leriň gozgalňy)
Iýul 1928	Türkmen medeniýet institutynyň neşir organy bolan «Türkmen medeniýeti» atly syýasy-jemgiýetçilik we edebi-çeper žurnaly çykyp başlaýar.
Iýul 1937	Jüneýit han aradan çykýar.

Awgust aýyndaky wakalar

1-nci ýekşenbe	Türkmenistanda gawun baýramçylygy.
Awgustyň başynda	Merw (Mary) şäheriniň Rewolýusýın komitetiniň organy bolan "Naşa žizn" atly bolşewistik gazet çykarylyp başlanýar. Gazetiň iň soňky sany 1920-nji ýylyň 18-nji ýanwaryna degişli.
1 awg 1975	Helsinkide "Ýewropada Howpsuzlyk we Hyzmatdaşlyk Guramasynyň" jemleýji aktyna gol çekildi.
2 awg 1898	Ýazyjy Garaja Burunowyň doglan günü. Ölümi 23.mart. 1965
2 awg 1950	Edebiýatçy alym Ahmat Bekmyradowyň doglan günü. Ölümi 13 aug 1990
2 Awg 1970	Güllidag, Garnawa we onuň töwereginde ýer yrandy, 32 oba weýran bolup, 175 adam öldi, 500 den gowragy ýaralandy.
4 awg 1922 Anna günü	Göreşjeň Osmanly generaly Enwer paşany bolşewikler öldürdi.
6 awg 1753	Gökleň han-beglerinden ýardam sorap Ahmatşa Dürrany olara hat ýollaýar.
8 awg 980	Belli Türk filosofy, medisina alymy Ibn-Sinanyň Ürgençde doglan günü. Öl 18 iýun 1037
8 awg 1920	Aşgabatda Türkmenistan bolşewik partiýasynyň 1-nji gurultayy açyldy.
11 awg 1914	İlkinji gezek Astrabad-Kümmet aralygynda ýeňil maşynlar gatnap başlady.
11 awg 1992	Türkmenistanyň döwlet serhet goşuny döredildi.
12 awg 1918	Türkmenistany bolşewiklerden gutarmak üçin Mallesonyň baştutanlygynda Inglis goşuny Artykdan içerik girdi.
13 awg 1990	Alym Ahmat Bekmyradow aradan çykdy. Dog 2.awg 1950
16 awg 1953	Halk gozgalaňyna çydap bilmedik M.Rezaşa daşary ýurda gaçyp gitdi.
17 awg- 1 sep 1934	Moskwada sowet ýazyjylarynyň Bütinsoýuz I gurultapyý bolup geçýär. Sowet edebiyaty barada A. M. Gorkiý doklad edýär. Gurultaýda türkmen delegatlaryndan O. Täçnazarow çykş edýär. O. Toçnazarow we H. Çaryýew SSSR ýazyjylar soýuzynyn çlenligine kabul edilýär.
18 awg 1977	Bagşy Sahy Jepbar aradan çykdy. Doglany 1905 Ýañgala
19 awg 1945	Göreşçeň offisserler şol sandan Abdyrahym Nedimi (türkmen) merkezi hökümetiň syýasatyna protest hökmünde Maşatdan ugrap, Marawadepäni öz kontrollaryna geçirip, Kümmet şaherine gelýärler.
19-21 awg 1991	Kommunistleriň bir toparynyň M.Garboçowa garşy ýykgyňçylykly hereketi. SSSR-iň darmagy.
19 awg 1953	Amerikanyň "CIA" gullugynyň Eýranda Dr.Musaddygyň hökümetini agdaryp, M.Rezaşa Pehlewini gaýtadan tagta çykarýar.
19 awg 1959	Gürgen şäherinde türkmen dilinde gepleşik berýän radiostansiýa ýola goyuldy.
20 awg 1991	Türkmenistanyň syýasy aktiwistleri "Geňes" ady bilen ýygnaşdylar, olar: 1. Agzybirlik halk hereketi 2. Demokratik (ösüş) partiýasy 3. Studentleriň (Nazaryýet) hereketi 4. Marydaky halk hereketi 5. Balkandaky halk hereketi 6. Kommunistlerden aýrylanlar.

Sentiýabr aýyndaky wakalar

1sen	Bütindünýä parahatçylyk günü.
1 sen 1927	Kümmet şäherinde "Gabus" adynda mekdep açylýar.
1 sen 1950	Aşgabatda M.Gorki (häzirki Magtymguly) adyndaky türkmen döwlet uniwersiteti açylýar.
1 sen 1988	Şahyr Kerim Gurbennepesow aradan çykdy. Dog 18 Okt 1929
1 sen 1997	Türkmenistanda döwlet energetika inistituty döredilýär.
2-nji ýekşenbe	Türkmen bagşylarynyň günü.
3 sen1930	Aşgabadyň, Marynyň, Çärjewiň, Gyzylarbidyň we Baýramalynyň edebi guramalarynyň wekilleriniň gatnaşmaklarynda ýazyjylaryň ähli toparyny bir gurama birleşdirmek barada konferensiýa geçirilýär. Ýazyjylaryň ähli türkmen üýsmegi (WTOP) guramaçylyk messlesine seredýär. Sekretariýatyň çenligine Amanow, Burunow, Kerbabaýew, Kekilow, Weselkow, Oblonskiý we Paller saýlanýar.
8 sen 1975	Kümmetgowuzdan Rahmanguly Seýdi we Gawşak (Alty) Jafarbaý mejlise wekil bellendiler.
9 sen 1907	Eýranda ilkinji gezek parlament açyldy, tassyk edilen täze kanuna görä türkmenlere hem mejlisde öz wekillerini ibermäge hukuk berilýär.
11 sen	Marynyň ýaş kommunistler soýuzynyň klubynda artistleriň hem-de höwesjeňleriň güýji bilen A.N. Ostrowskiniň «Zähmet nany» atly peýessasy sahnada goýulýar.
11 sen1911	Mämedaly şanyň atly topary Tähranyň golaýynda Weraminde ynkylabçy güýçler tarapyndan çym-pytrak edilyär; onlarça türkmeniň öldürilip, bir topary ýesir düşýär.
14 sen 2006	Türkmenistanly hukuk goraýjy aktiwist Ogulsapar Myradowa -58 ýaşynda Aşgabat türmesinde näbelli ýagdaýda aradan çykýar.
16sen 1976	Artist Hojaw Annadurdyýew aradan çykýar. Doglany1909
15sen 1920	Ýolbaşçylaryň maslahatynda G.Atabaýew we Nedirbaý Aýtakow , Etrek-Gürgen türkmenleriň erkinlik ugrundaky göreşinden arka çykmalydygyny ara atýar.
15sen 1940	TSSR Ýokary Sowetiniň mejlisler zalynda Türkmenistan sowet ýazyjylar soýuzynys II gurultaýy açylýar. Ýazyjylar soýulynyň ýolbaşçylygynyň hasabaty bilen K. Işanow doklad edýar.
17 sen1940	Keminäniň ýadigärligiin ebedileşdirmek maksady bilep TSSR ýokary Sowetiniň Prezidiumy perman çykarýar. Şol perman bilen Türkmengala raýonynyň obalarynyň birine, Marynyň oblast teatryna, Aşgabadyň «Wseobuç» köçesine Keminäniň ady dakylýar. Aşgabadyň pedagogik institutynda Kemine stipendiýasy döredilýär.
19 sen1941	Eýranda syýasy bendilere günägeçiş yglan edilýär, olaryň arasynda "53-ler" adyny alan topardan Annagylyç Babaýy hem bolupdyr.
19 sen1941	"Eýranyň Tudeh partiýasy" döredildi.
20 sen1941	Mejlisiň karary bilen gaçyp giden Yrza şanyň türkmen we başgalardan basyp alan ekerançylyk ýerler ogly Mämedreza şa berilýär.
26 sen1971	Owganystanly türkmen F. Fedaýynyň tagallasy bilen "Millet" gazetini çykarylýar.
29 sen1975	Şahyr Gurbannazar Ezizow 35 ýaşyň içinde atlyp öldürüldi. Dog 1940
30 sen1991	Türkmenistaniň Milli howpsuzlyk komiteti (KNB) döredilýär.
Sen 1922	Ata Gowşudow «Zakaspi fronty» atly ilkinji peýessasyny ýazýar. Bu eseri Poltoraskidäki sowet partiýa mekdebiniň drama kružgynyň höwesjeňleri tarapyndan sahnada goýulýar.

Oktiýabr aýyndaky wakalar

1 okt 1926	Türkmenistanda ilkinji gezsk staşýunar rus drama teatrynyň (häzirki A. S. Puşkin adyndaky drama teatrynyň) açylyşy bolýar.
3 okt 1908	Partiýa we döwlet işgäri Şaja Batyrowyň doglan günü. Ölümi 24 mart 1965
4 okt 1925	Yaşulularyň Kümüşdepedäki ygynagynda Nepes serdar hökümet bilen ýaragly göreşiň dowam etmeginiň tarapyň tutýar.
5 okt 1925	Türkmenlere haýbat atmak üçin Eýran hökümeti Kümüşdepäniň, Hojanepesiň we Sallahyň üstünden Ýunkers harby uçar bilen manýower berýär.
5 okt 1948	Aşgabatda gazaply ýer yrandy, 100 müňe golaý adam wepat boldy. Matam günü.
6-9 okt 1949	Türkmen dilçileriniň ilkinji gurultaýy.
6 okt 1963	Rahmatolla Fehimi (Türkmen), türkmenleriň adyndan Eýran mejlisine wekil saýlanýar.
6 okt 1988	Meşhur "Ykbal" romanyň awtory, 20 ýyl çemesi Sibrde sürgünlikde oturan ýazyjy Hydyr Derýaýew aradan çykýar. Dog. 1905
7 okt 1925	Eýran hökümetiniň hüjüminiň önüni almak üçin, Allaýar hanyň (A.Gurbanowyň) baştutanlygynda Kerim işan obasynda maslahat geçirilýär.
8 okt 1885	Şahyr Molla Murtyň doglan günü. Ölümi 1930
8 okt 1925	Ýomut yaşululary we gozalaňçylaryň Bäşyusga obasynda ýaraglary saklap, söweşi dowam etdirmek ýa-da boýun bolmak barasynda maslahaty.
8 okt 1943	Göreşjeň şahyr Şaly Kekilow frontda wepat bolýar. Doglany 1906
9 okt 1716	Rus generaly Çerkaski Hazaryň ýakasy Düýpgaraganda-da harby gala gurdurýar.
9 okt 1925	Türkmenleriň gozalaňyny basyp ýatyrmak üçin gen Zahediniň baştutanlygynda, Eýran hökümetiniň modern ýaraga beslenen 4 uly harby topary türkmen topragyna yollanýar.
10 okt 1925	Hökümet goşuny Kümüşdepäni basyp alýar.
11 okt 1881	Türkiýe jemhuriýetiniň düýbünü tutan Kemal Ata-türküň doglan günü. Öl.1938.11.10
14 okt 1965	Alym we döwlet işgäri Şaja Batyrow aradan çykýar. Doglany 1908
18 okt 1900	Sazanda Pürli Sarynyň doglan günü. Ölümi 1971
18 okt 1929	Kerim Gurbanepesiň doglan günü. Ölümi 1 sep 1988
19 okt 1905	Aşgabatda köpçülikleýin rewolution mitingler bolýar.
25 okt 1925	Göki sopy, Annageldi Aç we Nepes serdar partizanlyk söweşler bilen Eýran hökümetiniň goşunyna agyr zarba urýarlar.
25 okt 1991	Aşgabatda "Dünya Türkmenleriniň Gumanitar Birleşiginiň" 2-nji gurultaýy bolýar.
27 okt 1924	Türkmenistan Sowet Sosialistik Respublikanyň (TSSR)-iň jar edilen günü.
27 okt 1927	Orta Aziýada milli döwlet bölünişigini geçirmek barada SSSR-iň MIK-niň 2-nji oturşygynda karar kabul edilýär. Türkmenistan we Özbegistan respublikalaryň döredilmegi.
27 okt 1942	Staliniň represiyasynda Görnükli dilçi alym Kümşaly Böriýew we ofisser S.Öwezbaýew sürgünde atylyp öldürilýär.
27 okt 1991	Türkmenistan öz milli garaşsyzlygyny jar edýär.
29 okt 1923	Türkiýede Atatürk jemhur başlygy wezipesine saýlandy. Türkiýede jemhuriýet günü.
29 okt 1929	Aşgabatda "Türkmen Döwlet Drama Teatry" we "Çeperçilik Teknikomy" açylýar.
31 okt 1925	Inglisleriň palny boýunça Ahmadşa Gajar tagtdan agdarylyp, ýerine Pählewi urugyndan Yrzaşa geçýär

Noýabr aýyndaky wakalar

1noý 1993	Türkmenistanyň milli puly Manat dolanşyga girizildi.
1 noý 1925	Hökümetiň Türkmenähra iberen goşuny sährany gana çaykandan soň Kümmet şäherine girýär.
1noý 1916	Rus generaly Madritow Akgala we Kümmetgowuzy gana çaykaýar.
2 noý 1926	Türkmen döwlet teatrynyň sahnasynda "Zöhre-Tahyr" dessanyňy esasyndaky peýesse türkmen dilinde görkezilýär.
2-8 noý 1925	Türkmenleriň ilkinji bosgunlar topary Baýat hajynyň üsti bilen Türkmenistana girýär, Osman ahun bilen Allaýar han serhetçiler tarapyndan tussag edilýär.
3 noý 1932	Ilkinji gezek Kümmet we Kümüşdepede şäher şurasyna saýlawy geçirilýär, Kümmetgowuzda: Mollatagy, M.Oskuyy, Mämi Halymy, M.Alyguly, Mürze Akatabaý, Durdygylyç Amanynejad, Kümüşdepede: Agatagy Mämiýany, Gowşut han (Abdylazade), Durdymäd Jafary, Geldi Röwşeni, Taýly Saryhany, M.Seýitmuhammedi saýlanýar.
4 noý 1979	Türkmenähra "Oba şuralarynyň" 8-nji ýygnaýy geçirilýär
5 noý 1924	Türkmenistanda ynkylyby komitetler döredilýär.
6 noý 1941	Aşgabatda häzirk Magtymguly adyndaky Türkmen döwlet opora we balet teatrynyň açylyşy bolýar. Şol gün tomaşaçylara "Zöhre-Tahyr" operasy görkezilýär.
7 noý 1924	«Turkmenskaýa iskra» gazetiň ilkinji sany çykarylýar.
7 noý 1926	B. Kerbabaýew tarapyndan Magtymguly Pyragynyň saýlanan eserler ýygnyndysy çapa taýýarlanýar we neşir edidýär.
7 noý 1917	Bolşewistik ynkylyby bütin Orsýetde ýeňiş gazanýar.
7 noý 1945	Türkmen intellegentleri "Türkmenleriň bu toprakda ýaşamaga haklary ýokmy?" diýen ýüzlenmesini ýaýradyp, onda Eýran hökümetiniň türkmenlere garşy alyp barýan syýasatyna nägilelik bildirilip, 5 sany türkmen mugallymyň sürgün edilşine garşylyk görkezilýär.
10noý1938	Türkiýe jemhuriýetiniň düýbünü tutan Mustafa Kemak Atatürk aradan çykýar.
15noý1910	Annajan-ahun Ýaraly türkmenleriň ilkinji wekili hökmünde Eýran mejlisine girýär.
15noý1946	Gürgende SSSR konsuly bolup işläň Gylyç Kulyýew , bagşylar Sahy Jepbary , Nabat Nurmuhametowany getrip, Türkmenähranyň dürli şäherlerinde konsert berdirýär.
Noý 17	Halkara Studentler günü.
17noý1940	Bagşy Oraz Salyr aradan çykdy. Do 1876
15noý1953	Ýazyjy Ata Gowşudow aradan çykdy. Doglany 1903
19noý1929	Prof. Öde Abdullaýewiň doglan günü. Öl. 1987
Soňky ýekşenbe	Türkmenistanda Hasyly bayramçylygy
21noý1926	Türkmen klassyk şahyrlary Seýdiniň, Zeliliniň goşgular ýygnyndysy neşir edilýär.
22noý1977	Türkmenähraly edermen adam Dr.Ahmad garadagly aradan çykýar. Mazary Kümmetde. Dog. 1908 Esenguly
23noý1915	Ýazyjy Towşan Esenowanyň doglan günü.
25noý2002	S.Nyýzowyň janyna kast etmäge synaşygyň bolandygy habar berildi. Köpçülikleýin tuthatutlyklar.
28noý1960	Aşgabatda Magtymguly Pyragynyň doglan gününüň 225 ýyllygyna bagyşlanyp, Türkmenistan Ylymlar akademiýasynyň ýubileý sessiýasy geçirilýär.

Dekaber aýyndaky wakalar

1-nji ýekşenbe	Türkmenistanda Goňşy-okara baýramçylygy.
1 dek	Spid (AIDS) kesele garşy göreşiň halkara güni.
2 dek 1954	Eýran-Türkmenistan Araçäginini berk kontrol edip, türkmen topragynda gysyslary artdyrmak maksady bilen SSSR-Eýran döwlet wekilleri Hazar ýakasy Seňnerpedede duşuşygy, bu barada ýörite komissýa döredýärler.
5 dek 1915	Kümüşdepeleli Owgan Gazy türkmenleriň adyndan Eýran parlamentine wekil bellenýär.
5 dek 1962	Aşgabatda halk filarmoniýasy döredilýär.
8 dek 1958	Daşary işler ministriliginiň garamagynda Türkmenistanyň "Daşary ýurtar bilen Dostluk we Medeni Aragatnaşyklar Barasyndaky Jemgiýet" döredilýär.
9 dek 1881	Eýran-Rus döwletleriniň şertnamasy esasynda Türkmen topragy ikä bölünýär.
10 dek 1945	Birleşen Milletler Guramasyň baş assemblaýasy adam hukuklarynyň Ählumumy Jarnamasyny kabul edilýär.
11 dek 1973	Türkmen sinemasynyň düýbünü tutuan Alty Garlyýew ardan çykdy. Dog. 6. Ýan.1909
12 dek 1995	Birleşen Milletler Guramasynda Türkmenistana bitaraplyk statusy berildi. Bitaraplyk güni.
13 dek 1974	Ýazyjy Aman Kekilow aradan çykdy. Dog 9 may 1912
16 dek 1946	Çepçi "Tudeh" partiýasynyň Kümmetgowuz bölüminiň başlygy Gayýp Bähelke we onuň ýoldaşlary Gurbannazar Rabeti, Gurbanmuhammed Teke, Weljan ahun dagy tussag edilýär.
18 dek 1973	Türkmenleriň adyndan Mämed ahunyň gyzy Mehin Gürgeni Eýran mejlisine wekil saýlandy.
20 dek 1920	Annajan ahun Ýaraly 2-nji gezek Eýran mejlisine wekil saýlanýar.
21 dek 2006	Nyýzow 65 ýaşynda aradan çykdy. Dog 19 few 1940. Ol 24-nji dekabrdä Kypjakda jaýlandy.
21 dek 2006	TKM-nyň mejlisiniň başlygy Öwezgeldi Ataýew tussag edildi. Kanun boýnça ol Nyýazowdan soňra prezidentlik wezipesini wagtlaýyn ýerine ýetirmelidi.
22 dek 1917	Aşgabat radiostansiýasy gepleşiklerini berip başlady.
23 dek 1880	Gökdepe galasy gabalady. Bu gabaw 1881-njy ylyň 12-nji ýanwaryna çenli dowam etdi.
23 dek 1991	Göreşjeň şahyr Bapba Gökleň näbelli! ýagdaýda maşyn kakyp, aradan çykdy.
24 dek 1951	Bendersa-da 700, Kümüşdepede bolsa 300 adam bu şäherleriň telegraf edaralarynyň önünde syýasy otursyk geçrip, hökümet işgärleriniň saýlawlar hem başga ugurlarda türkmen topragynda alyp barýan zalym hereketleriniň artmagyna protest etdiler.
Dek 26 2006	Halk Maslahatynyň adatdan daşary maslahaty geçirildi.
27 dek 1797	Şahyr Asedolla Galyby Dehlide dünýä indi. Ölümi 15 few 1869
27 dek 1941	Hokan hökümetiniň ozalki başweziri Mustafa Çokaýyň Berlinde şüpheli ölümü.
28 dek	S.Nyýazow TKM-nyň ömürlük prezident boldy.
29 dek 1999	TKM-da ölüm jezasy ýatryldy.
30 dek 2002	TKM-nyň daşary işler ministri Boris Şyhmyradow 25 ýyl azatlykdan mahrum edildi. Oňa Nyýazownyň janyna kast etmäge synanşanlykda günä bildirildi.

